

הלכות יום טוב תקא-תקב

להרליק^{קא} ממה נפשך אם יום שני חול מותר להרליק בו כמו בחול ואם הוא קודש ויום ראשון חול כל שכן שמותר שהרי חול מכן לוי"ט ואם שניהם קדושים א"כ הרי הן קדושה אחת שהרי כיום אחד ארוך הן חשובים^{קב} ואין שייך כאן איסור הכנה מיו"ט לחבירו כיון שהן יום אחד^{קא}.

ויש אומרים^{קד} דאפילו כיו"ט ראשון שחל להיות אחר השבת מותר להרליק שוירי הלפידים והפתילות שנדלקו וכבו בשבת לפי שאין כבייה זו חשובה הכנה גמורה כיון שגוף הפתילה כבר היה בעולם^{קסו} אלא שע"י כבייה זו היא נוחה יותר להרליק ואין בזה כדאי לאסור את גוף הפתילה והלפידים.

ולענין הלכה יש לחוש לסכרא הראשונה^{קסז} ולעשות פתילות חדשות^{קסח} ואם הישנה מונחת על פי הנר מותר להוציאה משם^{קסח} כדי להניח אחרת במקומה דכיון דאיסור מלמול אינו אלא מדבריו סופרים יש לסמוך על סברא האחרונה^{קסח}.

תקב דיני האש כיום טוב וכו' מ' סעיפים:

א אין מוציין האש לא מן העצים ולא מן האבנים ולא מן העפר^א כגון צפיעי הבקר^ב ולא מן המים^ג שמקרבין נעורת של פשתן אצל זכוכית לבנה מלאה מים שמניחין אותה כנגד עין השמש שיחזור נגחה להנעורת ותדלק^ד כל זה וכיוצא בו אסור לעשות כיו"ט^ה מפני שהוא מוליד דבר חדש ודומה קצת למלאכה^ו וכיון שהיה אפשר לעשות מערב יו"ט אסור לעשות כיו"ט^ז ואם עבר ועשה מותר להשתמש בהאש כיו"ט^ח שלא קנסו חכמים להעושה מלאכה כיו"ט^ט כמו שקנסו להעושה מלאכה בשבת החמורה^ק:

קונטרס אחרון

התרומה^{קד} וראש^{קמ} שאוסרים אזלי לטעמייהו דלא סבירא להו כסברת ר"ן אלא כשינויאי קמא בתוס' דף ד' ע"א ד"ה אלא כו', כמבואר בים של שלמה^{קכ} עיין שם היטב ודו"ק:

סימן תקב

- א** משנה לה, סוע"א. מור ושע"ע ס"א.
ב ר"ן (ש, א) ד"ה מנחי און. מ"א סק"ב.
ג משנה שם. מור ושע"ע שם.
ד רש"י שם ד"ה מן הגמים. רמב"ם פ"ד ה"א. מור ולבש ס"א. מ"א סק"ג.
ה רמב"ם שם.
ו גמרא לה, סוע"א. ראב"ד בהשנת שם. לבוש שם.
ז רש"י כג, א ד"ה דקמוליד (לענין רוח): קרוב הוא לעושה מלאכה חדשה. וברלקמן ס' תקא ס"ז. שבת נא, ב ד"ה כ"ד (לענין רימוק שלני: דעי למלאכה. וברלעיל ס' שם ספ"ז). וראה גם לעיל ס' שח סכ"ה וש"ג.
ח רמב"ם שם. לבוש שם. מ"א סק"א. פ"ח ס"א (שצרכים להי העצמים).
ט ח"מ שם. לבוש שם. בי"ח ריש ספי'. מ"א שם.
י ברלקמן ס' תקב ס"ג.
יא כדלעיל ס' שח ס"א וש"ג.

- קיא** נהר"ל הל' ד"ה (ע' רעט). בי"ח סוף ספי'. וראה ק"א.
קיב כדלקמן ס' תר ס"ג.
קיג מהר"ל שם. הביאו רש"י (ב) כיש"ש מ"א סוף ס"א. וראה מ"מ תענינים.
קיד ר"י וזבא במדוכי שם. ב"י סוף ספי'. ובסי' תקד ד"ה ונ"ש רבנו אבלי. רמ"א ס"ג. ובסי' תקד ס"ה.
קטו חמד"ק שם. מ"א סק"ג.
קטז ראה גם לעיל ס' שח ס"ג.
קצ חרות הדשן שם. בי"ח סוף ספי'. דש"ל פ"א ס"ה. מ"א ונ"ז שם.
קיא אפילו שוירי הלפידים (שדורה הא) אסור למלמלה לנודק מקומה). וראה מ"מ תענינים.
קיט ט"ז סוף סקי' (לדעת האוסרים במלמול אף בפתילות). וכ"ה בדרכי משה ס' תקד ס"ק ד.

ציונים לקונטרס אחרון

לו שפירש כן כשינויאי קמא בתוס' שם (שאסור משום הכנה אף כשמותר כיו"ט).

לד ס"י רגג.
 לה פ"א סוף ס"א א (כשם ס' התרומה), שכתבו להדיא לאיסור בבי ימים של ר"ה.

סד הלכות יום טוב תקב

ב אין עושין מחמין¹ אפילו רוצה להסוקן תחת תבשילו ביום² מפני שהוא מתקן בלי שהרי הן ראויים לצורפי זהב³ ועוד שהוא מכבה⁴ שבעשית הפחם נכבה האש⁵;
ג אין נופחין במפוח⁶ כדי שלא יעשה כדרך שהאומנין עושין⁷ אבל נופחין בשופרת⁸ והעולם נודגגן היתר במפוח של בעלי היתר בתים ע"י שינוי להפכו מלמעלה למטה אבל במפוח של אומן אסור אפילו ע"י שינוי⁹;

ד מותר לכבות האש¹⁰ בכלי¹¹ או בעפר מוכן¹² כדי שישתמר האש ולא יכבה¹³ לגמרי ואע"פ שע"י כיוונו אפשר שהאש נכבה מעט מכל מקום כיון שאפשר בלא כיוונו אף אם נכבה מעט אין בכך כלום כיון שאינו מתכוין לכיוונו¹⁴ כמה דברים אמורים כשצריך להאש ביום¹⁵ עצמו אבל אסור לכבותו כדי שישתמר ליו"ט שני¹⁶ אפילו הוא ראש השנה¹⁷ דאין מכונין ביום¹⁸ אחד לחבירו כמו שיתבאר בסימן תקנ"ג¹⁹;

ה דרך עושי מדורה גדולה לעשות ארבע שורות של עצים לארבע רוחות כעין ארבע דופני התיבה ונותנים עליהם עצים למעלה? והימה לאחל²⁰? לפיכך הרוצה לעשות כך ביום²¹ לא יעשה הדפנות תחלה ואח"כ יעשה עליהם הגג²² מפני שזהו דרך בנין²³ ואפילו בנין עראי אסור ביום²⁴ אלא אדם אחד יאחזו העצים העליונים שהם לגג בידיו באוויר ואח"כ יסדרו הדפנות תחתיהם²⁵ כדי לשנות מדרך חול²⁶ וכן אם הוא מסדר עצים כעין גג על גבי שני אבנים העשויין כעין דפנות יאחזו העצים בידיו באוויר ואח"כ יסדרו האבנים תחתיהם²⁷ וכן השופת את הקדרה על גבי שני אבנים יאחזו הקדרה בידו באוויר ואח"כ יסדר האבנים תחתיה²⁸ כדי שלא יעשה אהל עראי בלי שינוי וכן ביצים כשצולין אותן ומניחים אחד על גבי שנים והאש ביניהם יאחזו העליונה בידו ויתן האחרות תחתיה²⁹;

ו כמה דברים אמורים כשמניח אש בין שתי התחתונות שהרי הוא צריך לאויר שבניהם והרי זה דומה לאהל שהוא צריך לאויר שתחתיו אבל אם אין צורך לאויר שבניהם אינו דומה כלל לעשית אהל ומותר לסדר העליונה על גבי התחתונה³⁰ ולכן מותר לסדר

יב תשנה לב, א. מור וש"ע ס"א.
יג תוספתא פ"ג ה"י (אפילו לאותו היום). רשב"א בעברת הקדש שער ב ס"ז (אפילו להסוקן תחת תבשילו). פ"ח ס"א. וראה לעיל ס"י תקא סוף ס"ב (לענין ביקוע עצים שיש בו ממשם מוח).
יד דש"י שם ד"ה ואין, לבוש ס"א. מ"א סק"ד.
טו ר"ן (י, ב) ד"ה מתייא אין פותחין, לבוש שם. מ"א שם.
טז לבוש שם.
יז מתייא (בריתא) דף א. מור וש"ע ס"א.
יח רש"י שם ד"ה אין, מור ולבוש ס"א.
יט כ"י ברייתא שם. מור וש"ע שם.
כ חותם שם ד"ה אין, ש"ע שם.
כא מושמנות חותם שם.
כב אגודה פ"ב ס"י לה. מהר"ל הל' י"ט (ע' קעד).
כג רד"ק משה ס"ק א. דמ"א ס"א. אלה וזמא סק"א.
כד רמ"א שם. לבוש ס"א.
כה מהר"ל שם. רמ"א שם.
כו ש"ש פ"ב ס"י כג. מ"א ס"ק ה.
כז מהר"ל שם. רמ"א שם.
כח פ"ח ס"א.
כט סעף ג.

ל רש"י לב, מוע"ב ד"ה האי, רא"ש פ"ד ס"י יא. מור, ב"י ד"ה וז"ש רבנו פרד"ש. מ"א סק"ד.
לא רש"י שם. ב"י שם.
לב רב יודתה במדא שם ורש"י ד"ה מלגשה, מור וש"ע שם.
לג רש"י תוס' שם ד"ה מלגשה, מור וש"ע שם.
לד גמרא שם. רמב"ם פ"ד ה"ד. וראה גם לעיל ס"י רמ"א ס"ז.
לה גמרא שם ורש"י ד"ה מלגשה, מור וש"ע שם. וראה גם לעיל ס"י שמו ס"ב.
לו רמב"ם פ"ד ה"ד. ש"ע שם.
לז מ"א שם.
לח גמרא לב, תנ"א. רמב"ם שם. מור וש"ע שם.
לט גמרא שם, כפרות חותם לב, ב ד"ה מלגשה כשם ה"ח. רא"ש פ"ד ס"י יא. ר"ן (יה, א) ד"ה האי, מור. וראה לעיל ס"י שמו ס"ב (שצ"ל חלל מפוח). ברי השלחן ס"י קב סק"ב.
מ תוס' עירובין ק"א, א ד"ה וכן. השב"א ביצה לב, א ד"ה וכן. רש"י שם (יה, א) ד"ה האי, מור. דמ"א סוף ס"א כשם ויש אומרים. ש"ע ס"י שו"ס ורמ"א שם. לעיל ס"י שמו ס"ב.

הלכות יום טוב תקב

סה

דף השלחן על גבי רגליו אע"פ שיש להן דפנות מנגיעות לארץ¹⁰⁰ מארבע רוחות כיון שאין צריך לאויר שביניהן ועיין בסימן שט"ז¹⁰¹:

ז אגודה של עצים שהורלקה במדורה כל עץ שלא אחז בו האור מותר לשמטו מן המדורה¹⁰² אבל אותן עצים שאחזה בהן האור אסור לסלקן מן המדורה¹⁰³ שהרי הוא מכחיש ארץ דבשהן באגודה אחת הן דולקין יותר בטוב ממשותן נפרדן¹⁰⁴ והרי זה דומה למכבה¹⁰⁵ אבל מותר ליטול מצד אחד של המדורה ולהניחן בצד אחר של המדורה¹⁰⁶ או להניחן במדורה אחרת¹⁰⁷ דכיון שאינו מסירן לגמרי מן האש אינו דומה למכבה ואף שלפעמים הן נכבים קצת קודם שמחזירן למדורה אין בכך כלום כיון שאפשר בלא כובי כלל¹⁰⁸ והוא אינו מתכוין לכבוי.

במה דברים אמורים שאינו ראשי להסירן לגמרי בעצים אגודים בחד¹⁰⁹ או אפילו אם אינן אגודים אלא שהם עצים דקים¹¹⁰ דבשמסור אחד מהם הוא קרוב ליבבות אבל עצים גסים שאינם אגודים מותר להסירן לגמרי מן האש אפילו כבר אחזה בהן האור¹¹¹ ומכל מקום העולם נוהגים בכך ואין מסירין לגמרי מן המדורה שום עץ שאחזה בו האור וכן נכון להחמיר¹¹²:

ח אין סומכים את הקדרה¹¹³ ולא שום דבר אחר¹¹⁴ בבקעת של עץ ולא התירו לטלטל עצים אלא להסקה בלבד¹¹⁵ לפי שהן עומדין¹¹⁶ ומיוחדין¹¹⁷ לכך אבל שלא לצורך הסקה אסור לטלטלן אפילו לצורך גופן ומקומן מפני שאין עליהם תורת כלי כלל¹¹⁸ והרי הן כאבנים שאסור לטלטלן שלא לצורך אוכל נפש כמו שיתבאר בס' תק"ט¹¹⁹.

אבל ענף עץ שהוא חד בראשו כקני וראוי לתקעו בצלי כמין שפור ולצלות בו¹²⁰ מותר לטלטלו כדי לצלות בו¹²¹ מפני שתשמיש זה הומה להסקה¹²² דמה לי לצלות בו או לצלות בגחלתו¹²³ שאילו היה רוצה היה מסקינן תחת הבשילו במה דברים אמורים כשהוא יבש דראוי להסקה אבל אם הוא רטוב¹²⁴ שאינו ראוי להסקה בלי תעובת עצים אחרים ואינו יכול לצלות בגחלתו בלבד¹²⁵ אסור לתקעו בצלי כעין שפור ומכל מקום מותר לטלטלו להסקת עם עצים אחרים אף על פי שאינו ראוי להסקת בפני עצמו¹²⁶.

- וציונים.
- נה** חשונה לב, כ. רמב"ם פ"ד ה"א. של"ע ס"ג.
- נו** מושגת שם (וכן בבלת). לבוש ס"ג.
- נז** ברייתא ל"ג, א כת"ף ר"ף שם (דו, רע"ב). רמב"ם שם.
- נח** ס"א קט"א.
- נח** סוכה מ, א.
- נט** ר"ן (דו, רע"ב).
- ס** ר"ן שם. ב"י ד"ה אין סומכין. וראה גם לעיל ס' תמו ק"א סק"ג. ס"י תעט קריא סק"ג.
- סא** מעוף מו.
- סב** נגדא ל"ג, א ורש"י ד"ה חירא. ב"י שם.
- סג** רב ששת בנגרוא שם. ר"ף שם. ב"י שם. וראה לקמן ס"י תקו ס"ג.
- סד** ב"י שם. לבוש שם.
- סה** נגרא שם. ב"י שם. לבוש שם.
- סו** נגרא שם. רי"ף שם. רמב"ם פ"ב ה"ג. רשב"א בענבדת הקדש שער ה ס"א. ר"ן שם ד"ה והלכתא.
- סז** פ"ד ה"א. ב"י שם. מ"א סק"ב.
- סח** ר"ן (דו, ב) ד"ה והלכתא.
- סח** ר"ן שם. רמב"ם ס"ג. לבוש ס"ג. וראה מ"ה וציונים.

- מא** רמ"א כאן סוף ס"א. פ"ח שם.
- מב** סוף ס"ב (שם) יכול להצניע שם חפצו אמור. וראה שם סוף ס"א (לענין חיצות המגיעות פחות מנ"ט ספק ארץ, שצניעין לבאין).
- מג** נגדא כ"ג, א. לעוברת ופירוש הר"ח שם הר"ף שם (יא, ב). רמב"ם פ"ד ה"ג. מור ושול"ע ס"ב.
- מד** מורכבי רמז תרפ"ב. משמעות החזורים ושורע שם.
- מה** ראה תענית ז, א. ברש"י שם ד"ה איתא.
- מו** רוקח ס"י רצ"ג.
- מז** מורכבי שם. ב"י ד"ה ומ"ש רכנו מדורת. ה"ה הובא בנ"טת תקוצנז כ"ב. א. רמ"א ס"ב.
- מח** מ"ז סוף סק"ג.
- מט** ראה הגהות מיימוניות שם אות א. הובא במ"א סק"י לקמן ס"י תקדו ס"ו.
- נ** מורכבי שם. רמ"א שם.
- נא** ב"י שם ברע"ת הרמב"ם.
- נב** ב"י שם ברע"ת המור. מ"א שם.
- נג** ב"י שם. מ"א שם.
- נד** מורכבי רמז תרמ"ב. הגהות מיימוניות שם. רוקח שם. ב"י שם. מ"א שם ממשמעות החז"א שם. וראה מ"מ

הלכות יום טוב תקביתקג

ויש אומרים^ט דעצים יבשים כיון שהן ראויים להסקה הרי הן מוכנים לז"מ ואין עליהם דין מוקצה ומותר למלטמן אפילו שלא לצורך הסקה ושלא לצורך צלייה אבל עין רטוב שאינו ראוי להסקה בפני עצמו רק ע"י תערובת עצים אחרים אסור למלטלו אפילו לצורך צלייה רק להסיקו עם עצים אחרים וכמו שנתבאר.

ולענין הלכה לבתחלה יש לחוש לסברא הראשונה^י אבל אם הוא שעת הדחק כגון שנצרך לו מאד להשתמש בעין יבש יש לסמוך על סברא האחרונה:

טז אסור לבשל בקדרה חדשה של חרס ביו"מ^{טז} מפני שע"י כישול הראשון הן מתחזקין ומתקשין ומחזיקין מים במזבז וזהו גמר תיקון עשייתן^{טז} ואסור משום תולדת מכה בפמישי^{טז} שהוא גמר מלאכה של כל דבר ודבר כמו"ש בס"י ש"כ"ט ע"ש אבל מותר לבשל בכלי חרס המצופין^{טז} שקורין (נגלזור"ט) לפי שהן מחזיקין מים במזבז אפילו קודם הבישול הראשון^{טז} ונמצא שאין הבישול גמר מלאכתן ויש מתירין^{טז} לבשל בכלי חרס חדשים שלנו אפילו אינן מצופין לפי שכל תיקונן וגמר עשייתן של כלי חרס שלנו הוא בתנור של יוצרים^{טז}.

ולענין הלכה יש להחמיר כסברא הראשונה ולכן נהגו כשקונין קדרות חדשות בפסח מבשלין בהם פעם אחת קודם יו"מ^{טז} אבל כשעת הדחק^{טז} כגון שאין לו קדרות אחרות^{טז} ונמצא במל משמחת יו"מ יש לסמוך על סברא האחרונה:

תקנג שלא להבין מיו"מ לחבירו וכו' י"ג סעיפים:

א כל מלאכת אוכל נפש לא הותרה ביו"מ אלא אם כן עושה אותה כדי ליהנות בה ביו"מ^א אבל אסור לאפות ולשחוט ולבשל ביו"מ מה שיאכל בחול^א ואם אפה ושחט ובישל או עשה שאר מלאכות אוכל נפש ביו"מ לצורך מחר אפילו הוא שבת שחל להיות אחר יו"מ^א הרי זה לוקה מן התורה:

ב במה דברים אמורים כשעשה המלאכה ביו"מ סמוך לחשכה בענין שאי אפשר כלל ליהנות ממנה ביו"מ^ב עצמו^ב אבל אם אפשר ליהנות ממנה ביו"מ עצמו^ב אע"פ שאינו רוצה ליהנות ממנה ביו"מ^ב ואינו עושה אותה אלא לצורך חול הרי זה פטור מן התורה^ב:

פא לבוש ס"ד. ט"ז שם. וראה תהנות מיימנות שם. מ"א סק"ג.

סימן תקנ

א המביש פ"א ה"ט. וכלעיל ס' תצח ס"ג ושי"ג.
ב כיוצא ה' א (מור"ם לחול). לגרסת דרי"ף (פ, ב), ורא"ש פ"ב ס' פ. גמרא פסחים מז, ב. רמב"ם שם. שו"ע ס"א. וראה גם לעיל ס' תצח ס"א.

ג גמרא פסחים שם כרבת (ובחול לדברי הכל, בלא חול). ר"ן שם (ד, ב) ד"ה איתמר. מ"א ריש ס' תקנב. לקמן שם ס"א.

ד תוס' ש"ה ר"ה רבה, ובשבת צ"ח א ד"ה והיה. מרדכי רמז תרסה. ר"ן. מ"א ריש ס' תקנב. וראה גם לקמן ס' תקנב וס"ח.

ה פסחים שם (שגם תהיוו במסכות). וכלעיל ס' תצח ס"א תש"ג.

ו גמרא פסחים שם כרבת. ר"ף שם (מ, א), רמב"ם פ"א המ"ג. ר"א"ש שם פ"ג ס' ג. כ"ז שם. וראה גם לקמן שם ס"א וס"ל.

טט רא"ש פ"ד ס' יב. טור. השו"ע ב"ש פ"ד ס' מז. הובא במ"א מצו"ג מ"ז סק"ד. וראה לעיל ס' תמו ק"א סק"ג (שולחן ערוך מותר למלטמן ברין כלים ששלאכתן להיתר). ע שו"ע ס"ג. פרי"ח ס"ג. וראה גם לעיל ס' תצח ק"א סק"ג.

עא נגמיר לך, א. לפירוש הרא"ש פ"ד סוף סי' טו. טור ורמ"א ס"ד. וראה גם לעיל ס' רנן ריש סכ"ז.

עב נגמיר שם (בפני לבון רעפים; דלקמן ס' תקח ס"א). רא"ש שם. מור ובוש ס"ד. וראה גם לקמן ס' תקן סמ"ז (בתנור יכוירים).

עג רא"ש שם. לבוש שם.

עד סוף ה.

עה בחותך ומכות. ראה לעיל ס' תנא סוף סמ.

עו מ"א סק"ד.

עז כ"י סוף הפסקן. שו"ע ס"ה. רבנו ירוחם נ"ד ח"ב (לא, ב).

עח רבנו ירוחם שם.

עט תהנות מיימנות פ"א את. ג. רמ"א ס"ה.

פ תהנות מיימנות שם. רמ"א שם. מ"ז סק"ה.